

ἀρματοφορεμένος ἐπίθ. Α.Ρουμελ. (Σωζόπ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἄρμα καὶ τοῦ φορεμένος μετοχ. τοῦ ρ. φορῶ. Ἡ λ. καὶ παρὰ Σομ.

Ἀρματοφορτωμένος, ὁ ἰδ.: Ἄσμ.

Καὶ καβαλλάρης καὶ πεζὸς κί ἀρματοφορεμένος.

ἀρματοφορτωμένος ἐπίθ. Α.Ρουμελ. (Σωζόπ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἄρμα καὶ τοῦ φορτωμένος μετοχ. τοῦ ρ. φορτώνω.

Φορτωμένος με ἄρματα, ὠπλισμένος καλά, πάνοπλος: Ἄσμ.

Τῆς Ἀλεξάντρας τὰ βουνὰ τὰ πυκνοφυτεμένα
κάνεις καὶ δὲν τ' ἀνέβηκε πὲ τοῖς ἀντρειωμένους,
μόνε ἐγὼ τ' ἀνέβηκα ὄχι ὥρες τοῦ μεσονύχτιου
καὶ καβαλλάρης καὶ πεζὸς κί ἀρματοφορτωμένος.

Συνών. ἀρματοφορεμένος.

ἀρματοφύλακας ὁ, Πόντ. (Κερασ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. ἄρμα καὶ φύλακας.

Νεανίας ὅστις κατὰ τὴν θρησκευτικὴν τελετὴν τοῦ γάμου κρατεῖ τὸ ἀπὸ τῆς ὁσφύος τοῦ γαμβροῦ ἐξηρητημένον ξίφος.

ἀρματοῦλίκι τό, πολλαχ. ἀρματοῦλίκ' πολλαχ. βορ. ἰδιωμ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀρματοῦλός καὶ τῆς καταλ. -ίκι.

1) Τὸ ἀξίωμα τοῦ ἀρματοῦλός (σημ. ἀπηρχαιωμένη).

2) Περιφέρεια ἢ ἐπαρχία ὑπαγομένη εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ ἀρματοῦλός: Ἄσμ.

Συλλογιστῆτε το καλά, | γιὰτὶ σὰς καίμε τὰ χωριά,

γλήγορα τ' ἀρματοῦλίκι, | γιὰτὶ πέφτομε σὰ λύκοι

ΣΖαμπελ. Ἄσμ. δημοτ. 655. 3) Περιληπτικῶς οἱ ἀρματοῦλοι Λεξ. Δημοτ.: Ἄσμ.

Χαιρέτα μου τὴν κλεφτουριά κί ὅλο τ' ἀρματοῦλίκι.

ἀρματοῦλικός ἐπίθ. ΓΒλαχογιάνν. Μεγάλ. χρόν. 28.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀρματοῦλός καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ικός.

Ὁ συνήθης εἰς τοὺς ἀρματοῦλούς: Ἀρματοῦλικοὶ παιγνίδι. Συνών. ἀρματοῦλίκος.

ἀρματοῦλίκος ἐπίθ. Ἀθῆν.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀρματοῦλός καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίτικός.

Ἀρματοῦλικός, ὁ ἰδ.: Τραγούδια ἀρματοῦλικά.

***ἀρματοῦλοπούλλα** ἡ, ἀρματοῦπούλλα Μακεδ. (Φλόρ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀρματοῦλός καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -πούλλα. Ὁ τύπ. ἀρματοῦλοπούλλα κατ' ἄνομ.

Κόρη ἀρματοῦλός: Ἄσμ.

Βρίσκω ἀρματοῦπούλλα ποῦ χτενίζονταν

μὲ φιλιδιόενο χτένι...

ἀρματοῦλός ὁ, πολλαχ. ἀρματοῦλός βόρ. ἰδιωμ.

Ἐκ συμφύρ. τῶν οὐσ. ἄρματα καὶ ἀμαρτωλός. Ἰδ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 2,502 καὶ ἐν Ἀθηνᾶ 9 (1894) 143 καὶ ἐν Λεξικογρ. Ἀρχ. 6 (1923) 18 καὶ ἈνθΠαπαδόπ. ἐν Ἀθηνᾶ 44 (1932) 12 ὑποσημείωσ. 1. Κατὰ ΜΦιλῆντ. Γλωσσογν. 1, 9 κέξ. ἐκ τοῦ ἀρματολόγος.

1) Ὁ κατὰ τοὺς χρόνους τῆς τουρκοκρατίας λαμβάνων παρὰ τῆς κυβερνήσεως τὸ ἀξίωμα νὰ φροντίζῃ διὰ τὴν τήρησιν τῆς εἰρήνης καὶ ἀσφαλείας ὠρισμένης περιφέρειας πρὸ πάντων τῶν ὀρεινῶν Ἑλληνικῶν χωρῶν, ὅπου ἢ πρὸς τὴν τῶν κατακτητῶν ἀρχὴν ἀντίστασις ἐξεδηλοῦτο διὰ τῆς αὐθαιρεσίας καὶ τοῦ ληστρικοῦ βίου τῶν κλεφτῶν.

Πολλοὶ ἐκ τούτων συνθηκολογοῦντες πρὸς τοὺς Τούρκους οἱ ὅποιοι ἠναγκάζοντο νὰ παράσχουν εἰς αὐτοὺς πολλὰ προνόμια, μεθίσταντο εἰς τὴν τάξιν τῶν ἀρματοῦλῶν (ἢ λ. ἀπαρχαιωθείσα σώζεται μόνον εἰς τινὰς φρ. καὶ δημοτικὰ ἔσμ.): Φρ. Νὰ σοῦ γένη ἀρματοῦλός καὶ καπετάνιος καὶ νὰ τοῦ βγάλουν καὶ τραγούδια! (εὐχὴ ἐπὶ υἱοῦ) Ἑστία 23,421. Κλέφτ' ἀρματοῦλοι (παιδιὰ καθ' ἣν οἱ κλέφτες καὶ ἀρματοῦλοι ἀποτελοῦν ἰδίαν ὁμάδα ὑπὸ ἓνα ἀρχηγὸν καὶ συνάπτουν μάχην πρὸς τὴν ἀντίπαλον ὁμάδα παριστῶσαν τὸν Τουρκικὸν στρατὸν) Μακεδ. (Καστορ.) Ἀρματοῦλοι καὶ κλέφτες (παιδιὰ καθ' ἣν ἐκ τῶν δύο ἀντιπάλων ὁμάδων ἢ μία παριστᾷ στρατιώτας, ἢ δὲ ἑτέρα κλέφτες, οἱ ὅποιοι συλλαμβανόμενοι ὑπὸ τῶν καταδιωκόντων αὐτοὺς στρατιωτῶν προσάγονται εἰς τὴν μάγαν καὶ δέχονται ἐπὶ τῆς παλάμης ραβδισμοὺς ἰσαριθμοὺς πρὸς τὰ κλαπέντα ἀντικείμενα) Πελοπ. (Κυνουρ.) || Ἄσμ.

Σαράντα χρόνους ἔκανα ἀρματοῦλός καὶ κλέφτης Ἡπ.

Ἐξ' ἀδερφὸν μικρότερον, ἀρματοῦλόν κί κλέφτην Μακεδ. (Σιάτ.)

Ἐχω ἀδέρφια ἀρματοῦλούς, πρῶτα ξαδέρφια κλέφτες Μακεδ. (Φλόρ.) Ἡ λ. ὑπὸ τὸν τύπ. τ' Ἀρματοῦλὸς τοπων. Θεσσ. (Μηλ.) 2) Χωροφύλαξ Μακεδ. (Κοζ.): Οὐ δεῖνα ἔγινιν ἀρματοῦλός κί θάρισιν πῶς ἔγινι βασιλέας. Περιφανεύ-τ' κίς ποῦ ἔγινις ἀρματοῦλός!

ἀρμάτωμα τό, Πόντ. (Κοτύωρ.) Σίφν. — Λεξ. Περίδ. Αἰν. Βυζ. Δημοτ. ἀρμάτωμαν Κύπρ. Πόντ. (Κερασ. Οἰν. Σάντ. Τραπ.) ἀρμάτουμα Μακεδ. Στερελλ. (Αἰτωλ.) κ. ἄ. Τὸ μεσν. οὐσ. ἀρμάτωμα, παρ' ὃ καὶ ἀρμάτωμαν. Πβ. Μαχαιρ. 1,144 (ἐκδ. R Dawkins) «καὶ νὰ ποίση ποξάματιν πολλὴν καὶ σιτάρην πολλὴν διὰ τὸ ἄνωθεν ἀρμάτωμαν».

1) Ἐξοπλισμός Κύπρ. Μακεδ. Πόντ. (Κερασ. Σάντ.) Στερελλ. (Αἰτωλ.) — Λεξ. Περίδ. Αἰν. Βυζ. Δημοτ. β) Ἐφοδιασμός διὰ τῶν ἀναγκαίων ἐξαρτημάτων, ἐξάρτυσις, ἐπὶ πλοίου Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Οἰν.): Τ' ἀρμάτωμα τῇ καϊκί' ἓνα μῆνα ἔφας (ἢ ἐξάρτυσις τοῦ καϊκιοῦ διήρκεσε ἓνα μῆνα) Κοτύωρ. γ) Τὸ σύνολον τῶν ἐξαρτημάτων πλοίου Πόντ. (Οἰν.) δ) Τὸ ἐξωτερικὸν ἀραιὸν πλέγμα δικτύου Σίφν. 2) Περιβολὴ πολυτελοῦς ἐνδυμασίας καὶ κοσμημάτων Πόντ. (Σάντ. Τραπ.) β) Πολυτελής ἐπίπλωσις Πόντ. (Κοτύωρ.): Τῇ σπιτί' ἀτ'ς τ' ἀρμάτωμα νὰ 'λέπ'ς! (νὰ ἰδῇς!) 3) Ἀρτυσις, καρύκευμα Πόντ. (Τραπ.): Τῇ φασί' τ' ἀρμάτωμαν Τραπ. Συνών. ἀρτυμα.

ἀρματώνω κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Οἰν. Ὁφ. Σάντ. Σινώπ. Σταυρ. Τραπ. Χαλδ.) ἀρματώνον βόρ. ἰδιωμ. ἀρματών-νον Λυκ. (Λιβύσσ.) ἀρματοῦκον Τσακων. ἐρματώνω Hög Saracatsans 1,146 ἔρματών-νω Ρόδ. Σύμ. Τὸ μεσν. ἀρματώνω. Τὸ ε τοῦ ἐρματώνω ἐκ τῶν ἱστορικῶν χρόνων.

Α) Μετβ. 1) Ὁπλίζω, ἐξοπλίζω κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Οἰν. Ὁφ. Σταυρ. Τραπ. Χαλδ.): Ἐρμάτωσα ὅλα τὰ παιδιὰ κ' ἔστειλ' ἀτὰ 'ς σ' ἄβ' (ὠπλίσαι ὅλα τὰ παιδιὰ καὶ τὰ ἔστειλα εἰς τὸ κυνήγι) Τραπ. Ἐρματώσαμε κ' ἐξήβαμε ἀπάν' 'ς σοὶ κλέφτς (ὠπλίσθημεν καὶ ἐβγήκαμε ἐναντίον τῶν ληστῶν) αὐτόθι. Ἀρματώθ' κα κί πάον κλέφτ'ς Στερελλ. (Αἰτωλ.) Βρῆκα κατ' ἀρματωμένους ἀπάν' 'ς τοῦ β' νὸ Αἰτωλ. Περιπατοῦσε πάντα ἀρματωμένος με τουφέκι καὶ γαταγάκι ΧΧρηστοβασ. Διαγών. 51. || Φρ. Ἀρματωμένος σὰν ἀστακός ὡς τὰ δόντια (ἐπὶ τοῦ πανόπλου) πολλαχ. || Παροιμ. Ἀρματώνετον δώδεκα χρόνια σὰν τὸν ἀστακὸ γὰ νὰ μαλώσῃ με τὸ

